

Workshop Handhaving Cases lozing van meststoffen

Robin Bedert
Coördinerend toezichthouder
Vlaamse Landmaatschappij – Mestbank
robin.bedert@vlm.be
02/543 73 56

Mestlozingen

inhoud

- ▶ Intro wetgeving en bevoegdheden
- ▶ Behandeling van een vaststelling door VLM
→ Case mestlozing bij een opbrenging
- ▶ Case mestlozing bij een mestverwerking
- ▶ Case mestlozing bij een mestopslag
- ▶ Case mestlozing bij een teelt op groeimedium
- ▶ Algemene bevindingen uit de workshop

Mestlozingen

Bevoegdheid en wetgeving

- ▶ Elke toezichthouder bevoegd om een (mest)lozing vast te stellen
- ▶ Weliswaar gebaseerd op verschillende wetgeving
 - Mestdecreet art 12. Meststoffen mogen enkel opgebracht worden op landbouwgrond of groeimedium en mogen niet geloosd of gestort worden in openbare rioleringen, in oppervlaktewateren, in grondwater, op openbare wegen, op bermen en op alle andere plaatsen die geen landbouwgrond of groeimedium zijn. De meststoffen moeten op landbouwgrond of op groeimedium op een milieukundig verantwoorde manier opgebracht worden overeenkomstig de codes van goede landbouwpraktijken.
 - Lokale toezichthouders, Toezichthouders VLM, Afd. Milieuhandhaving (MI)
 - Wet Oppervlaktewateren art 2. Het is verboden voorwerpen of stoffen in de bij artikel 1 bedoelde wateren of in de openbare riolen te werpen of te deponeren, er verontreinigde of verontreinigende vloeistoffen in te lozen of er gassen in te brengen, met uitzondering van volgende gevallen [...]
 - Provinciale toezichthouders, Toezichthouders van VMM en De Vlaamse Waterweg, ...

Mestlozingen

Bevoegdheid en wetgeving

- ▶ Bevoegdheid van de toezichthouders om een (mest)lozing vast te stellen
 - Tzh v. VLM, MI: overal
 - Lokale tzh: klasse 2, 3 en niet ingedeelde bedrijven, vrijevelddelicten
 - Provinciale tzh: Waterlopen cat. 2 en 3
 - Tzh v. VMM: Waterlopen cat. 1
 - Tzh v. De Vlaamse Waterweg: Bevaarbare waterlopen, waterwegen en havens

Mestlozingen

Handhavingsinstrumenten

- ▶ Sanctionering Mestdecreet en wet Oppervlaktewateren via het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM)
 - Artikel 16.6.2. § 1.
 - Wie opzettelijk, in strijd met de milieuvoorschriften of in strijd met een vergunning, rechtstreeks of onrechtstreeks, stoffen [...] in of op water, bodem of atmosfeer inbrengt of verspreidt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot vijf jaar en met een geldboete van 100 euro tot 500.000 euro of met een van die straffen.
 - Wie door gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid [...] wordt gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot drie jaar en met een geldboete van 100 euro tot 350.000 euro of met een van die straffen.
- ▶ Alle instrumenten dus voorhanden: raadgeving, veiligheidsmaatregel, aanmaning, proces-verbaal, bestuurlijke maatregel, bestuurlijke maatregel met dwangsom

Mestlozingen

Handhavingsinstrumenten

- ▶ Lozing is een ernstig misdrijf met directe impact op de waterkwaliteit
 - VLM opteert daarom om (bijna) altijd een pv op te maken bij een vaststelling
 - Het is van belang om de gevolgen of oorzaak weg te nemen door het opleggen van maatregelen (aanmaning of BM)

Mestlozingen

Behandeling lozing bij opbrenging door VLM

- ▶ Op 05/04 ontvangt de VLM een melding omtrent het veelvuldig opbrengen van mest op een perceel. De mest zou niet worden ondergewerkt terwijl het perceel afhelt naar een naastgelegen waterloop.
 - ▶ Diezelfde dag gaan 2 toezichthouders ter plaatse om de melding op te volgen.
 - ▶ Op het perceel treffen ze een landbouwer aan met kleine aalton die mest aan het spreiden is. Hij meldt dat hij moet bekijken hoe ver het perceel berijdbaar is zonder weg te zakken. Even later komt een mestvoerder toe met een grote aalton die ook van plan is mest uit te rijden.
 - ▶ Onze toezichthouders stellen vast dat het perceel er zeer drassig bij ligt, met diepe bandensporen en veel mestplassen. De mest
- vloeit af tot in de aangrenzende waterloop van cat. 2.

Mestlozingen

Behandeling lozing bij opbrenging door VLM

Mestlozingen

Behandeling lozing bij opbrenging door VLM

Mestlozingen

Behandeling lozing bij opbrenging door VLM

- ▶ Er wordt besloten om een PV op te maken. De landbouwer wordt ter plaatse mondeling aangemaand om:
 - De aanvoer van mest naar dit perceel onmiddellijk te stoppen
 - De afstroom van mest naar de waterloop onmiddellijk te stoppen
 - De waterloop te reinigen
- ▶ De landbouwer meldt dit vandaag nog te doen. Door de toezichthouders zal een hercontrole uitgevoerd worden.
- ▶ Op 07/04 wordt de hercontrole uitgevoerd, alle maatregelen werden nageleefd. Er wordt contact opgenomen met de landbouwer, deze meldt:
 - Onmiddellijk na de vaststelling werd de mest ondergewerkt
 - Een dam werd aangelegd in de waterloop en uit de waterloop werd 13m³ opgepompt. Nadien was de waterloop helder.

Mestlozingen

Behandeling lozing bij opbrenging door VLM

Mestlozingen

Behandeling lozing bij opbrenging door VLM

- ▶ Kennisgeving van het pv aan de vermoedelijke overtreder binnen de 14 dagen na het afsluiten van het pv + pv wordt onmiddellijk overgemaakt aan de pdK (PSV-parket)
- ▶ Opmaak van het pv volgens vastgelegde richtlijnen (MB, zie site VHRM)
- ▶ Inhoud pv:
 - Aanleiding controle
 - × Melding van een vermoedelijke overtreding
 - Vaststellingen
 - × Wat wordt er geloosd (Is het echt mest, welke mestsoort, inhoud N en P)
 - Typische geur, kleur en toedieningswijze van mest
 - Documenten van mesttransport beschikbaar (VLM)
 - Betrokkenen aanwezig op perceel die de toediening van mest bevestigen
 - × Waar wordt er geloosd (perceel, waterloop, beïnvloeding MAP-meetpunt)
 - Perceel van landbouwer X gelegen langs waterloop Y die afstroomt naar het MAP-meetpunt Z (geoloket VMM)

Mestlozingen

Behandeling lozing bij opbrenging door VLM

► Inhoud pv:

→ Vaststellingen

- ✗ Ernst van de lozing (debiet/hoeveelheid lozing, verspreiding in waterloop, inhoud N en P)
 - Mest stroomt met een redelijk debiet naar waterloop
 - Waterloop kleurt volledig bruin over een afstand X
 - De geloosde mestsoort is effluent en/of zeugen en biggenmest
 - ✗ Speelt het weer een rol in de lozing (accidenteel karakter bij plotse hevige regenval)
 - Het perceel was duidelijk drassig terwijl er blijvend mest gevoerd werd
 - Geen accidenteel karakter
 - ✗ Identificatie vermoedelijke overtreder/andere betrokkenen en horen van deze personen
 - Vermoedelijke overtreders waren aanwezig tijdens de vaststellingen en bevestigen het opbrengen van de mest
 - Gebruiker van het perceel op 1/1 is steeds verantwoordelijk voor de uitgevoerde bemestingen op zijn perceel (VLM)
- ⇒ Transportdocumenten voorhanden met betrokkenen (VLM)

Mestlozingen

Behandeling lozing bij opbrenging door VLM

► Inhoud pv:

- Verklaring opnemen van betrokkenen (geen verhoor nodig)
- Opleggen van maatregelen (wat, wie, wanneer)
 - ✗ Mondelinge aanmaning die dadelijk werd opgevolgd, geen schriftelijke bevestiging nodig, geen opmaak van BM nodig
 - Indien BM dan binnen 5 dagen schriftelijke bevestiging aan betrokkene, burgemeester, Afd. HH (MI) en de gouverneur
- Fotodossier aanleggen met eventueel luchtfoto en duiding situatie
- Beschrijving van de activiteiten van vermoedelijke overtreder
 - ✗ Landbouwer die een varkensbedrijf uitbaat op locatie X met Y aantal dieren, bezit # ha landbouwgrond met als teelt Z
- Toewijzing van de milieumisdrijven
 - ✗ Artikel 12 van het Mestdecreet: [...] *of Art. 2 van Wet Oppervlaktewateren*
 - ✗ Vermelden dat de strafbepaling verloopt volgens het DABM (art. 61 MD *of art. 41 WO*)
 - ✗ Strafbepaling DABM vermelden: Art. 16.6.2 §1

Mestlozingen

Behandeling lozing bij opbrenging door VLM

- ▶ Inhoud pv:
 - Historiek van inbreuken weergeven voor zover bekend
 - Administratieve gevolgen (VLM)
 - ✗ Inkorting betalingsrechten Dept. L & V
 - ✗ Schrapping verkregen gunstmaatregelen VLM
 - Bijlagen
- ▶ Uitvoeren van een hercontrole
 - Kan opgenomen worden in het aanvankelijke pv indien termijn kort is
 - Bij te lange termijn opnemen in een navolgend pv en doorsturen naar pdK of Afd. HH.
- ▶ Andere instantie op de hoogte brengen via brief
 - College van Burgemeester en Schepenen
- ▶ Optioneel bij te voegen aan pdK
 - Feedbackformulier en Verzendings- en beslissingsfiche
- ▶ Optioneel bij te voegen aan de betrokkenen
 - Toelichting procedure volgens het DABM

Mestlozingen

Behandeling lozing bij een mestverwerking

- ▶ Verkrijgen van enkele opeenvolgende meldingen van een vervuilde gracht gelegen aan een mestverwerkingsbedrijf
- ▶ Toezichthouders gaan ter plaatse en stellen vast:
 - Effluentlagune overvol van mestverwerkingsbedrijf
 - Overwaaien van effluent uit de lagune
 - Effluentlozing in de aanpalende gracht

Mestlozingen

Behandeling lozing bij een mestverwerking

Mestlozingen

Behandeling lozing bij een mestverwerking

► Hoe aanpakken?

→ Vaststelling opmaken

- × Welk handhavingsinstrument?

 - PV Lozing van meststoffen

- × Hoe opstellen en versturen?

→ Maatregelen

- × Welk handhavingsinstrument?

 - BM

- × Wat zet je hierin?

 - onmiddellijk verlagen van het niveau van de lagune tot 50 cm van de bovenste rand van de lagune => lozing stoppen

 - Saneren van de baangracht

 - Overvulbeveiliging installeren

 - VLM steeds in kennis houden van de vooruitgang van de werken

→ Opvolging

Mestlozingen

Behandeling lozing bij een mestverwerking

Mestlozingen

Behandeling lozing bij een landbouwbedrijf (mestopslag)

- ▶ Uitvoeren van een ad-hoc controle
- ▶ Opmerken van een vervuilde gracht en de afstroom van mestsappen (mestgeur en -kleur) uit de richting van een landbouwbedrijf (runderen)
- ▶ Bezoek aan het rundveebedrijf toont ons:
 - De opslagplaats voor stalmest ligt overvol
 - De citerne voor de opvang van mestsappen staat overvol
 - Koer van het bedrijf staat vol mestsappen
 - Mestsappen vloeien af richting de aanpalende weide, in de drainage, naar de vervuilde gracht

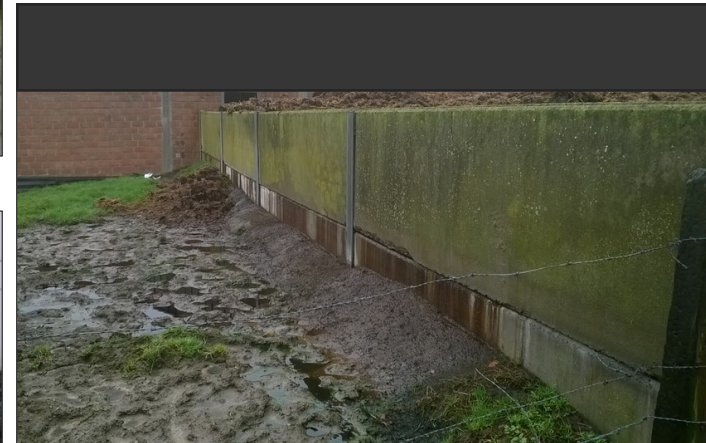
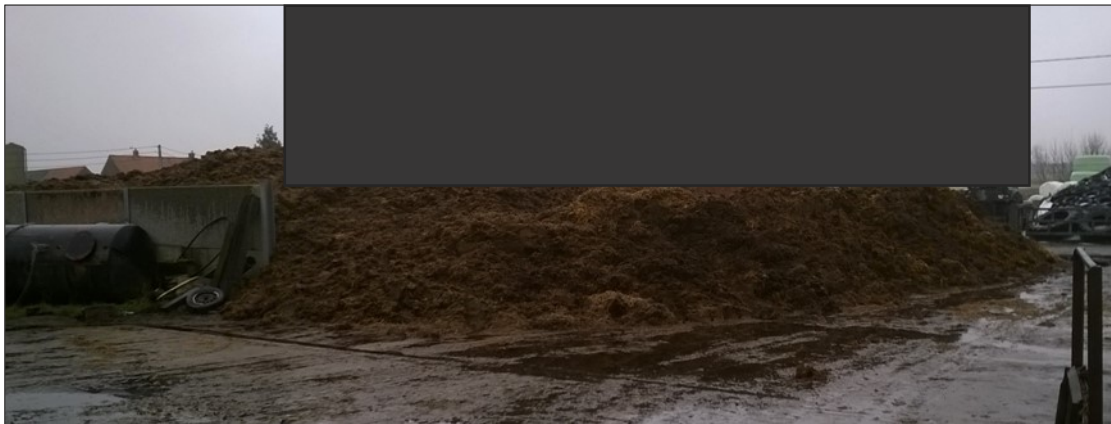
Mestlozingen

Behandeling lozing bij een landbouwbedrijf (mestopslag)

Mestlozingen

Behandeling lozing bij een landbouwbedrijf (mestopslag)

Mestlozingen

Behandeling lozing bij een landbouwbedrijf (mestopslag)

► Hoe aanpakken?

→ Vaststelling opmaken

× Welk handhavingsinstrument?

→ PV lozing van meststoffen + VLAREM voorwaarden opslag van meststoffen

× Hoe opstellen en versturen?

→ Maatregelen

× Welk handhavingsinstrument?

→ Aanmaning

× Wat zet je hierin?

→ Saneren gracht

→ Zandzakken leggen rond het lozingspunt => lozing stoppen

→ Ledigen aalput

→ Constructievoorschriften VLAREM binnen 6 maanden naleven

→ Opvolging

Mestlozingen

Behandeling lozing bij een landbouwbedrijf (mestopslag)

Mestlozingen

Behandeling lozing bij een tuinbouwbedrijf (groeimedium)

- ▶ Uitvoeren van een ad-hoc controle
- ▶ Opmerken van een buis met lozing van vloeistof aan hoog debiet langsheen een tuinbouwbedrijf
- ▶ Meting met NO_3^- -strip en paarse verkleuring (=aanwezigheid NO_3^-)
- ▶ Bezoek aan het tuinbouwbedrijf met vaststelling:
→ Overloop aanwezig in de drainput voor overtollig voedingswater

Mestlozingen

Behandeling lozing bij een tuinbouwbedrijf (groeimedium)

Mestlozingen

Behandeling lozing bij een tuinbouwbedrijf (groeimedium)

- ▶ Hoe aanpakken?
 - Vaststelling opmaken
 - × Welk handhavingsinstrument?
 - PV lozing van meststoffen
 - × Hoe opstellen en versturen?
 - Maatregelen
 - × Welk handhavingsinstrument?
 - Aanmaning
 - × Wat zet je hierin?
 - Lozingsbuis hermetisch en blijvend afdichten => lozing stoppen
 - Opvolging

Mestlozingen

Behandeling lozing bij een tuinbouwbedrijf (groeimedium)

Mestlozingen

Algemene bevindingen uit de workshop

- ▶ Steeds VLM contacteren voor expertise
 - Kleinschaligere zaken zelf afhandeling met contactname VLM
 - Mestdecreet is zeer specifiek: zijn de voorgestelde oplossingen die de landbouwer voorstelt ook wetgevend in orde?
- ▶ Betere uitwisseling met de waterloopbeheerders bij lozing in een waterloop
 - Wie is de waterloopbeheerder? => VMM als centraal aanspreekpunt
=> duurtijd tot verwittigen waterloopbeheerder
 - Zeker bij afdamming/reiniging waterloop, andere belangrijke elementen waterloop kunnen belangrijk zijn die enkel de waterloopbeheerder weet (drinkwater/natuurgebied)
 - Bevoegdheid afdamming?
 - Landbouwer kan wel onmiddellijk (materiaal beschikbaar) ingrijpen en invloed van zijn fout verminderen
 - ✗ Wordt vaak toegepast en werkt goed

Mestlozingen

Algemene bevindingen uit de workshop

- ▶ Welke wetgeving(en) opnemen in PV?
 - Enkel hetgeen je voor bevoegd bent
 - Parket kan via kantschrift extra onderzoeksdaten stellen
- ▶ Wat indien je inbreuken vaststelt waarvoor je niet bevoegd bent?
 - Lozing
 - Vergunningsvoorwaarden
 - ✗ Toezichthoudende overheid contacteren om dit verder op te volgen => oorzaak van lozing oplossen
- ▶ Maatregelen opleggen die algemeen zijn, niet specificeren, dit moet het bedrijf zelf invullen
 - Probleem moet opgelost worden, hoe is niet onze verantwoordelijkheid
- ▶ Indien bestuursdwang wordt toegepast is een BM opmaken noodzakelijk
 - Je zegt aan de brandweer wat ze precies moeten doen (lozing stoppen). Betrokkene kan dit niet onmiddellijk doen.

